

Årsrapport
2012

2012

EU-programmerne for Livslang Læring og Aktive Unge

Programmerne

Programmet for Livslang Læring, LLP

COMENIUS

Grundskole og ungdomsuddannelse

LEONARDO

Erhvervsuddannelse

ERASMUS

Videregående uddannelse

GRUNDTVIG

Almen voksenuddannelse og folkeoplysning

Det tværgående program

Udvikling af politik omkring LLP, sprog, IT, spredning og udnyttelse af projektresultater

Jean Monnet programmet

Institutioner og netværk med fokus på europæisk integration

Programmet Aktive Unge

Aktive Unge

EUs program for unge i alderen 13 - 30 år. Programmet fremmer ikke-formel læring, mobilitet og interkulturel dialog mellem unge med forskellig social, kulturel og uddannelsesmæssig baggrund

LÆS MERE

Her kan du søge information om projekter, der har modtaget tilskud fra Programmet for Livslang Læring, Aktive Unge og Nordplus

Forord 4

Comenius-programmet 6

Comenius statistik 7

Om tallene 8

Det er givende at se sig selv med italienske briller 10

Leonardo da Vinci-programmet 13

Leonardo da Vinci statistik 14

Om tallene 15

Sølvmedeelever på opdagelse i

Englands mekka for guld, sølv og juveler 16

Erasmus-programmet 19

Erasmus statistik 20

Om tallene 21

Liza åbnede døre i Paris 23

Grundtvig-programmet 26

Grundtvig statistik 27

Om tallene 28

Jeg har fået en kulturel indsigt, som er ubetalelig 29

Det tværgående program 32

Virtuel udgave af Vejle vandt Sprogprisen 2012 34

Aktive Unge-programmet 36

Aktive Unge statistik 37

Om tallene 38

Unge i Udkantsdanmark får internationalt udsyn 39

Forord

Den 1. januar 2012 overtog Danmark formandskabet for EUs Ministerråd og dermed ansvaret for at føre forhandlingerne om den næste generation af europæiske uddannelsesprogrammer nogle afgørende skridt videre. Programmerne for Livslang Læring og Aktive Unge udløber nemlig ved udgangen af 2013, og derefter skal et nyt program afløse det fra 2014-20.

Europa-Kommissionen havde kort inden jul foreslået at samle de fire underprogrammer i LLP og programmet Aktive Unge til ét samlet program for uddannelse, ungdom og sport: "Erasmus for alle". Det nye program skal fokusere på aktiviteter snarere end hvilken sektor, ansøgeren kommer fra, og så skulle budgettet forhøjes med 70 pct. Det skal skabe mobilitet i et sådant omfang, at det mærkes på det europæiske arbejdsmarked.

En foreløbig enighed blev nået i maj. Det danske EU-formandsskab lykkedes med at balancere uddannelsesministrenes synspunkter i et kompromis, der blandt andet satte udråbstegn ved betydningen af ungdomsområdet, hvorefter stafetten blev overdraget til Europa-Parlamentet. Her har parlamentarikerne med mere

end 800 andre ændringsforslag givet ministre, embedsmænd og beslutningstagere endnu mere at tænke over. Det forventes de at gøre et godt stykke ind i 2013.

For uddannelse er blevet en vigtig del af det europæiske samarbejde. Eventuelle tvivlere kunne få syn for sagen ved jubilæet for Erasmus-programmets første 25 år. Det blev markeret i mange europæiske lande og ikke mindst i København, hvor notabiliteter fra ind- og udland lagde vejen

Det er afgørende for EU's fremtid at få flere veludannede unge, der kan sikre vækst og beskæftigelse i Europa, mener Androulla Vassiliou, EU-kommissær for uddannelse, kultur, flersprogethed, ungdom og sport.

forbi for at markere resultaterne som blandt andet tæller det fælles ECTS-system, Bologna-processen og den gensidige anerkendelse af uddannelser og eksaminer. På 25 år er disse praktiske udløbere af Erasmus-programmet blevet selvfølgelige forudsætninger for blandt andre danskernes muligheder for at uddanne sig og arbejde i andre europæiske lande.

Og at det virkelig er noget at fejre blev markeret af godt 500 danske og udenlandske studerende, der trodsede regnvejret og forvandlede de glatte brosten foran Københavns Universitets til et internationalt dansegulv. Den eftermiddag gik der ekko af Erasmus i Københavns gamle bykerne.

Ungdommen var også i fokus på andre måder under det danske EU-formandsskab.

I foråret mødtes et par hundrede unge og embedsmænd fra hele Europa ved Sorø Sø for at udveksle meninger om ungdomspolitik, og hvad demokrati egentlig er og bør være. Det blev til 14 venlige prik på skuldrende til europæiske politikere, hvoraf ét var et forslag om at undersøge muligheden for at nedsætte valg-

retsalderen til 16 år. Europæiske unge er ikke til overilede beslutninger.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering var også medarrangør af en anden europæisk konference i 2012: "Skills for the future". Den blev afholdt i Københavns Sydhavn i maj og besøgt af omkring 150 danske og udenlandske repræsentanter fra uddannelsesinstitutioner, ministerier, fagforeninger og andre med interesse for, hvorfor det tilsyneladende er så svært at skabe sammenhæng mellem uddannelsernes indhold og arbejdsmarkedets behov. På konferencen deltog også repræsentanter fra LLP-projekter, der både demonstrerede, at det kan gøres, og hvad der skal til.

Og det er dumt, at danskerne ikke er bedre til at benytte os af tilbuddene i de europæiske uddannelsesprogrammer. Danmark returnerer hvert år omkring 1 million euro til Europa-Kommissionen. Uddannelsesminister Morten Østergaard sammenlignede det med at få en kæmpe julegave og sende den retur uden at åbne den, da han i begyndelsen af december åbnede konferencen "Flyt din lærer".

Her spurgte ministeren, hvorfor det er så svært at få danske lærere og undervisere til at bevæge sig uden for kommunegrænsen, og hvad han og ministeriet kan gøre for at ændre på dette. Deltagere skiltes i enighed om, at det er en

Prinsesse Marie åbnede Erasmus 25 år jubilæums-konferencen. Prinsessen har selv studeret i et andet land under sin uddannelse.

fælles udfordring, som uddannelsesledere og embedsmænd sammen må finde løsninger på i den nære fremtid.

Ved årets udgang syntes Kommissionens tomme pengekasse dog at true hele grundlaget for at sende lærere og studerende på deres planlagte studieophold. Løsningen kom efter et par uger i form af indgriben fra europæiske politikere og de ekstra midler til uddannelsesprogrammerne blev fundet.

Budgettet, navnet og de sidste detaljer om indholdet af det kommende uddannelsesprogram må vi vente på lidt endnu. Forhåbentlig har Ministerråd, Europa-Parlament og Europa-Kom-

mission nået hinanden inden sommerferien. Men i Styrelsen for Universiteter og Internationalisering sidder vi ikke med hænderne i skødet. Lige nu er vi i fuld gang med at planlægge informationsmøder om de mange nye muligheder rundt om i landet, og til efteråret inviterer vi til lanceringsfest i København.

Indtil da er vi som altid klar til at hjælpe, hvis et ansøgningsskema driller, et regnskab gør knuder, eller en projektplan ikke vil, som du vil.

Kontorchef for Kontoret
for Uddannelsesprogrammer
Lars Beer Nielsen

Comenius-programmet

Comenius-programmet har til formål at skabe samarbejde om grundskole og ungdomsuddannelse i Europa. På vegne af Europa-Kommissionen administrerer Styrelsen for Universiteter og Internationalisering tilskud til internationale partnerskaber, projekter og mobilitet for elever, lærere og ledere.

Programmet henvender sig til følgende overordnede målgrupper:

- Skoler, ungdomsuddannelser og skoleansvarlige myndigheder
- Lærere, ledere og andre som arbejder inden for disse sektorer
- Studerende og dimittender fra læreruddannelser og universiteter

Skolepartnerskaber giver tilskud til 2-årige tematiske samarbejder om et selvvalgt emne. På samme måde kan kommuner og regioner søge tilskud til bilaterale samarbejder, der omfatter forskellige aktører med relation til grundskole eller ungdomsuddannelse.

Comenius Efteruddannelse giver tilskud til efteruddannelsesophold i udlandet for undervisere og andet pædagogisk personale. Det kan f.eks. dreje sig om job-shadowing på en udenlandsk skole, pædagogiske eller fagdidaktiske kurser, konferencedeltagelse og meget andet.

Studerende på videregående uddannelser og dimittender kan søge om tilskud til at tilbringe et eller to semestre som lærerassistent på en udenlandsk værtsskole. Det sker gennem Comenius Assistentordningen. Tilsvarende kan danske skoler, gymnasier og erhvervsskoler søge om værtsskab for udenlandske assistenter.

Endelig giver Comenius Individuel Elevudveksling elever i alderen 14-18 år mulighed for at komme på et længevarende udvekslingsophold på en partnerskole i udlandet.

Comenius-programmet omfatter også webportalen www.eTwinning.dk, som gør det let for skoler og gymnasier at finde samarbejdspartnere i udlandet.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering uddeler hvert år mere end 2 millioner euro til danske ansøgere til programmets forskellige aktioner.

Programmet er opkaldt efter tjekken Ján Amos Comenius (1592-1670). Han var præst, forfatter og lærer, og satte fred og mellemfolkelig forståelse i højsædet. Han mente, at uddannelse var vejen til disse mål.

LÆS MERE

Læs mere om Comenius-programmets mange muligheder her!

Antal indkomne og godkendte ansøgninger 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt
Multilaterale partnerskaber	188	127	123	80	105	65	128	71	130	80	156	83
Bilaterale partnerskaber	12	2	20	7	12	6	24	12	21	9	21	5
Regio partnerskaber	Først gældende fra 2009				8	6	3	2	6	1	11	7
Individuel elevudveksling	Først gældende fra 2010						9	9	6	3	12	10
Efteruddannelse	220	173	216	177	276	177	238	157	327	202	331	162
Assistenter	30	22	18	9	14	11	22	10	29	23	20	12
Værtsskoler*	55	31*	34	28*	44	30*	58	51*	51	41*	87	55*
I alt	505	355	411	301	459	295	482	312	570	318	638	279

* Værtsskoler, som blev tildelt en Comenius assistent.

Tilskudsbeløb i euro for årene 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget
Multilaterale partnerskaber	1.624.250	975.000	1.288.500	1.015.500	1.855.500	1.228.000	2.603.000	1.407.000	2.500.500	1.614.500	3.242.500	1.687.000
Bilaterale partnerskaber	190.000	26.000	272.000	112.000	223.000	122.500	471.000	226.000	408.500	188.500	424.000	100.500
Regio partnerskaber	Først gældende fra 2009				304.724	214.916	194.332	72.669	353.483	38.133	429.842	117.919
Individuel elevudveksling	Først gældende fra 2010						41.119	41.119	15.699	13.814	60.874	45.834
Efteruddannelse	326.815	272.418	442.102	400.008	524.011	369.012	473.532	316.199	656.003	414.363	811.642	342.609
Assistenter	-	105.535	-	40.198	-	59.522	-	76.358	-	154.796	-	89.820
Værtsskoler	Ansøgninger ikke forbundet med tilskud											
I alt	2.141.065	1.378.953	2.002.602	1.567.706	2.907.235	1.993.950	3.782.983	2.139.345	3.934.185	2.424.106	4.968.858	2.669.817

Forberedende besøg er ikke medtaget i tabellerne.

Comenius

De fleste aktioner i Comenius-programmet har eksisteret siden 2007, men Comenius Regio og Individuel Elevudveksling kom til i henholdsvis 2009 og 2010.

Som det fremgår af tabellen har antallet af ansøgere i de forgangne fem år generelt været stigende. 2012 slog alle rekorder med 638 ansøgninger, men der blev til gengæld tildelt færre bevillinger end de foregående år. Dette skyldes, at Styrelsen valgte at prioritere større, budgettunge partnerskaber og projekter samt modtog et stort antal ansøgninger fra værtsskoler under Comenius Assistentordningen. Værtsskolerne bliver ikke tildelt tilskud, men får derimod stillet undervisningsassistenter til rådighed, hvorfor de ikke indgår i statistikken for bevilget tilskud. Ser man på den enkelte aktion, forekommer der større udsving over årene.

Skolepartnerskaber

Det markante fald i antallet af indkomne ansøgninger i 2008-2009 kan forklares ved en ændring af aktionen, der blev indført i 2008, hvorefter der ikke længere kunne søges tilskud til forlængelse af eksisterende partnerskaber. Isoleres antallet af "nye" ansøgninger, viser efterspørgslen sig at være stabil til svagt stigende over årene. Helt generelt synes kendskabet til skolepartnerskaber at stige, hvilket bl.a. afspejles i ansøgerfeltet, hvor over halvdelen af ansøgningerne udgøres af institutioner, der ikke tidligere har deltaget i et skolepartnerskab.

I 2012 indkom der betydelig flere ansøgninger til multilaterale skolepartnerskaber end tidligere, hvorimod antallet af ansøgninger til bilaterale skolepartnerskaber har været stabilt. Siden 2010 har det været muligt at søge bevillinger indenfor de multilaterale skolepartnerskaber, der kan dække deciderede klasseudvekslinger, hvilket tidligere har været forbeholdt de bilaterale skolepartnerskaber. Det har haft den konsekvens, at flere og flere institutioner har valgt de multilaterale skolepartnerskaber frem for de bilaterale, hvor der er færre administrative krav.

Efteruddannelse

Kendskabet til mulighederne i Comenius Efteruddannelse øges, og antallet af indkomne ansøgninger er således vokset markant de seneste år. En tilsvarende stigning ses på tværs af Europa, hvilket formentlig skyldes den generelle økonomiske situation, hvor EU-tilskud til lærernes efteruddannelse er et kærkomment supplement. Hvad angår aktivitetstyper vedrører en stigende del af ansøgninger konferencer og ikke deciderede kurser.

Tilsagnsprocenten er til gengæld faldet, da midlerne til rådighed er uændret. Som nævnt indledningsvist prioriterede Styrelsen at give tilskud til skolepartnerskaber og Regio i 2012, hvilket betyder, at under halvdelen af ansøgninger til efteruddannelse blev imødekommet. Til sammenligning blev der i 2008 ydet tilskud til 85 % af ansøgningerne.

Comenius Assistentordningen

Statistikken viser, at antallet af værtsskoler ligger nogenlunde stabilt bortset fra 2012, som slog alle rekorder med 87 ansøgninger. Et stigende

antal kommuner koordinerer deres indsats i forhold til ansøgningsproces og logistik omkring modtagelse af assistenterne, hvilket kan forklare det høje antal ansøgninger.

Desværre har der ikke været en tilsvarende udvikling for de danske assistenter, hvor antallet af ansøgninger har været meget svingende. Årsagen kan være en mangel på incitament for de studerende, da assistentophold desværre sjældent anerkendes som meritgivende af uddannelsesinstitutionerne. Styrelsen har i 2009 og 2010 gennemført en målrettet informationsindsats over for læreruddannelser og universiteter for at gøre opmærksom på merværdien af denne type uddannelsesophold, hvilket kan forklare den isolerede stigning i ansøgninger i 2011.

Comenius Regio partnerskaber

Forud for lanceringen af Comenius Regio i 2009 gennemførte Styrelsen en målrettet informationsindsats over for landets kommuner. Antallet af indkomne ansøgninger i 2009 var på den baggrund tilfredsstillende, men niveauet blev desværre ikke fastholdt i 2010. Det faldende

ansøgerantal til aktionen kunne konstateres mange andre steder i Europa, hvorfor flere tiltag blev iværksat i 2011. Dette kan muligvis forklare de mange indkomne ansøgninger i 2012. En anden forklaring ligger i, at en del erfarne ansøgere vender tilbage med nye ansøgninger, hvilket også afspejler sig i ansøgningernes kvalitet. Vi har således prioriteret at bevilge et relativt højt antal ansøgninger netop på denne aktion i 2012.

Individuel elevudveksling

I 2010 gennemførte Styrelsen en målrettet informationsindsats om Individuel Elevudveksling over for skoler, der var i gang med eller havde deltaget i skolepartnerskaber. I første ansøgningsrunde indkom der således et relativt højt antal ansøgninger, hvilket desværre ikke blev fulgt op det efterfølgende år. Det virker imidlertid som om aktionen har vundet fodfæste, og vi ser samtidig, at en del skoler søger igen. Således kan det høje antal ansøgere ved ansøgningsrunden 2012 delvist forklares ved, at over halvdelen af ansøgningerne kom fra skoler, der tidligere har benyttet sig af ordningen.

Det er **givende** at se sig selv med **italienske briller**

FOLKESKOLELÆRER KATJA ØSTERGAARD HAR VÆRET I ITALIEN FOR AT SE, HVORDAN HENDES ITALIENSKE KOLLEGER ARBEJDER MED ELEVERNE. DET HAR FÅET HENDE TIL AT REFLEKTERE OVER SIN EGEN MÅDE AT UNDERVISE PÅ

Af Signe Bjerre

Det tager blot et par timer at flyve til Norditalien. Men for folkeskolelærer Katja Østergaard føltes det på mange måder som at rejse 100 år tilbage.

I 2012 var hun sammen med en kollega på et såkaldt job-shadowing ophold på en skole i den norditalienske storby Torino, og her oplevede hun en helt anden undervisningskultur end i den danske folkeskole:

”I Italien er det meget ’røv til bænke’ undervisning, hvor læreren står oppe ved tavlen og kommunikerer envejs. Det er meget mere gammeldags, end den måde vi er vant til her i Danmark,” siger Katja Østergaard, der til daglig er dansklærer for en klasse med danske elever og lærer i en modtagerklasse for tosprogede elever på Christinelystskolen i Lemvig.

Men selvom der er en verden til forskel på undervisningsformen i Italien og Danmark, har

På besøg i det tosprogede tilbud på skolen i Italien. Timerne foregår om eftermiddagen efter skoletid.

En almindelig skoledag i en italiensk første klasse.

hun fået en masse ud af udvekslingen, hvor to af lærerne fra Torino også har besøgt skolen i Lemvig.

”Det har været fantastisk givende at få indblik i, hvordan mine italienske kollegaer arbejder både med de italienske og de tosprogede elever og se mig selv med deres briller. Deres interesse og

mange spørgsmål har tvunget mig til at reflektere over min egen praksis på en helt anden måde, end jeg er vant til,” siger Katja Østergaard.

Danske elever er mere selvstændige

Noget af det Katja Østergaard har fået øjnene op for, er den åbne dialog, der er mellem lærer

FAKTA

- ‘Job-shadowing’ er et eksempel på en anderledes type efteruddannelse, der muliggør en direkte indsigt og erfaring med andre landes undervisningstilgang.
- På Christinelystskolen i Lemvig har to lærere været på besøg i en uge på enhedsskolen Manzoni i Torino, mens to lærere fra Manzoni efterfølgende har været på besøg en uge på Christinelystskolen.
- Christinelystskolen er Lemvig Kommunes spydspidsskole i forhold til integration og inklusion af elever med flere kulturer.
- Opholdet blev gennemført med tilskud fra Comenius Efteruddannelse.

og elev i Danmark. Og at hun som lærer har en stor del af æren for elevernes evne til at tænke selvstændigt.

”Jeg fandt ud af, at vores skole er meget længere fremme i forhold til arbejdet med at integrere og inkludere de tosprogede. Vi kan godt være stolte af meget af det, vi går og tager for givet i hverdagen. Mine italienske kollegaer var meget fascinerede af den frie læringsundervisning, og over hvor meget ansvar eleverne selv tager. Det har fået mig til at se på både mig selv og eleverne med andre øjne.”

Forskellig tilgang til tosprogede

Udvekslingen har vist Katja Østergaard, hvor forskelligt Danmark og Italien arbejder med at integrere tosprogede. For eksempel går eleverne på Christinelystskolen i de første 1-2 år i en modtagerklasse samtidig med, at de er tilknyttet en stamklasse, som de senere bliver indsluset i:

”Vores undervisning er i de første år derfor mere målrettet de tosprogede sammenlignet med skolen i Torino, hvor de tosprogede går i almindelige skoleklasser, og hvor sprogundervisningen først foregår efter skoletid,” fortæller Katja Østergaard.

For hende er det tydeligt, at de mange tosprogede elever på Christinelystskolen er med til at gøre skolen ekstra rummelig:

”Eleverne er vant til, at alle er forskellige, og eleverne ser forskellighed som både et aktiv og en styrke.”

Venskabsskole

Både de italienske og de danske lærere er enige om, at besøgene og udvekslingen af erfaringer har været så interessant og lærerig, at de nu vil gentage succesen ved at lade eleverne besøge hinanden.

”Vi er blevet hinandens venskabsskoler og er blevet inspireret til at lave et valgfag, hvor ideen

er, at eleverne skal opleve hinandens skoler. Vi tager af sted med vores danske elever her til foråret og glæder os rigtig meget,” siger Katja Østergaard.

Hun opfordrer alle andre lærere til at tage af sted på et job-shadowing-ophold, hvis de har mulighed for det:

”De skal bare springe ud i det. Det er ekstremt lærerigt at kigge på den måde, andre lærere underviser på og blive tvunget til at reflektere over ens egen praksis. For os har det i hvert fald været ekstremt givende.”

På sightseeing i Torino med vores italienske kollegaer. Katja Østergaard, Carla Cerutti, Fabrizio Ferrari, Marta Peradotto og Mie Kaalund.

Leonardo-programmet

Leonardo-programmets formål er at styrke kvalitet og nyskabelse i de erhvervsrettede uddannelser og give dem en europæisk dimension. På vegne af Europa-Kommissionen administrerer Styrelsen for Universiteter og Internationalisering tilskud til internationale vidensudviklingsprojekter, partnerskaber og mobilitet.

Programmet henvender sig til følgende målgrupper:

- Erhvervsskoler, sosu-skoler, landbrugsskoler og produktionsskoler
- Elever, lærere, vejledere og ledere på erhvervsskolerne
- Virksomheder, organisationer og andre interessenter inden for erhvervsrettet uddannelse.

Inden for rammerne af Leonardo Vidensudviklingsprojekter er det muligt at bygge videre på resultater, som er udviklet i tidligere samarbejder. Målet er at overføre viden, metoder og materialer fra et område eller sektor til en anden.

Partnerskabsprojekterne giver mulighed for samarbejder med fokus på udveksling af erfaringer og metoder, så der kan afdækkes nye idéer eller udvikles nye materialer, som kan løfte kvaliteten af erhvervsuddannelserne.

Leonardo Mobilitetsprojekter fokuserer på at give elever og arbejdstagere samt lærere, vejledere og uddannelses-ansvarlige i virksomheder mulighed for at besøge et andet land og blive inspireret, optage ny viden og skabe internationale kontakter i Europa.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering uddeler hvert år mere end 3,5 millioner euro til danske ansøgere til Leonardo da Vincis forskellige aktioner.

Programmet er opkaldt efter den store italienske opfinder, videnskabsmand og kunstner Leonardo da Vinci (1452-1519), som også er kendt for sine praktiske opfindelser.

Antal indkomne og godkendte ansøgninger 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt
Mobilitet, unge under erhvervsuddannelse	41	32	30	29	36	32	46	39	49	39	50	44
Arbejdstagere	2	2	0	0	2	2	2	2	3	1	4	3
Lærere og vejledere	14	11	14	11	14	8	18	14	19	16	23	17
Partnerskaber	Først gældende fra 2008		24	14	37	17	52	19	57	23	51	23
Vidensudvikling	14	10	11	8	16	6	10	5	10	5	11	6
Antal	71	55	79	62	105	65	128	79	138	84	139	92

Tilskudsbeløb i euro for årene 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget
Mobilitet, unge under erhvervsuddannelse	3.293.797	1.294.267	2.041.319	1.552.737	3.015.037	1.603.409	3.290.062	1.683.330	4.739.383	1.803.600	5.539.380	2.072.900
Arbejdstagere	13.700	15.300	0	0	13.400	13.000	93.400	69.000	40.000	3.300	115.550	53.950
Lærere og vejledere	149.670	106.900	256.200	235.100	339.050	140.857	322.820	196.320	478.340	210.550	657.196	246.500
Partnerskaber	Først gældende fra 2008		380.000	226.000	426.000	229.000	737.500	311.000	819.000	376.500	674.500	376.500
Vidensudvikling	2.945.887	1.764.505	2.222.462	1.601.820	3.931.229	1.475.269	3.362.049	1.248.762	2.308.290	1.197.595	2.497.284	1.456.538
Beløb	6.403.054	3.180.972	4.899.981	3.615.657	7.724.716	3.461.535	7.805.831	3.508.412	7.566.013	3.591.545	9.483.910	4.206.388

Forberedende besøg er ikke medtaget i tabellerne.

Leonardo-programmet giver tilskud til tværnationale aktiviteter i form af mobilitetsprojekter, hvori der gennemføres praktik- og uddannelsesophold, til partnerskabsprojekter, der fokuserer på udveksling af erfaringer og metoder, og til vidensudviklingsprojekter, der bygger videre på tidligere projektresultater og tilpasser metoder og materialer til nye målgrupper eller nye sektorer.

Udviklingen i ansøgningsmængden og antallet af godkendte ansøgninger i de første år af Programmet for Livslang Lærings løbetid kan ses af tabellen.

Praktik- og uddannelsesophold

Antallet af ansøgninger til praktik- og uddannelsesophold har været stigende gennem flere år, og de ansøgte beløb er vokset. Det vidner om et stærkt fokus på internationalisering og mobilitet på erhvervsskoler og andre institutioner, som arrangerer udlandsophold for elever, lærere og vejledere. Mange skoler indsender i dag større ansøgninger, der dækker flere uddannelsesområder, ligesom flere skoler går sammen om fælles ansøgninger. Det giver pro-

jekterne øget fleksibilitet og bedre udnyttelse af de administrative ressourcer.

Partnerskabsprojekter

Muligheden for at deltage i partnerskabsprojekterne har vist sig at være interessant for andre typer aktører, end der typisk ses i de øvrige dele af Leonardo-programmet. Her finder både kommuner, faglige organisationer og små foreninger og NGO'er nye muligheder for at samarbejde om erhvervs- og efteruddannelse på tværs af organisationstyper. Efter de første år med stigning i antallet af ansøgere ser det nu ud til, at efterspørgslen har fundet et stabilt leje.

I 2012 er der indgået kontrakt med 23 partnere i partnerskabsprojekter, heraf to danske koordinatore. De to dansk koordinerede projekter fokuserer henholdsvis på at skabe bedre kvalitet i ældreplejen ved at satse på mad og bevægelse, og på et samarbejde mellem uddannelserne indenfor 'krop og stil' og medieuddannelserne. Sidstnævnte projekt har fokus på de udfordringer, de to brancher møder i forhold til økologiske og bæredygtige produkter.

Vidensudviklingsprojekter

Gennem flere år har antallet af ansøgninger til vidensudviklingsprojekter ligget stabilt. De seks projekter, der blev godkendt i 2012, spænder over områder som inklusion af unge med særlige behov gennem brug af værktøjer fra kunst- og museumsverdenen, undervisningsmateriale til opkvalificering af de, der arbejder med handicappede i både skoler og foreninger, vedligeholdelse af vindmøller og en guide til håndværkere om restaurering og vedligeholdelse af gamle huse og bevaringsværdige bygninger. Endelig vil brugen af ECVET inden for landbrugsuddannelserne blive styrket gennem udarbejdelsen af en manual.

Sølvsmedeelever på opdagelse i Englands mekka for guld, sølv og juveler

DANSKE SØLVSMEDEELEVER HAR FÅET INTERNATIONALT UDSYN OG FAGLIG INSPIRATION MED ET SKOLEOPHOLD PÅ EN AF ENGLANDS STØRSTE SØLVSMEDESKOLER

Af Marie Lau

Hvordan dekorerer man en hel plade af sølv smukt? Og hvordan designer man sin helt egen version af en ceremoniel engelsk ske?

Det er bare nogle af de opgaver, danske sølvsmedeelever har prøvet kræfter med i løbet af 12 ugers skoleophold på BCU School of Jewellery i Birmingham, fordelt på 3 gange 4 uger, hvoraf det første blev finansieret af Leonardo da Vinci-programmet.

Alle sølvsmede i Danmark uddannes med læreplads hos Georg Jensen og skoleperioder hos EUC Lillebælt. Herhjemme er sølvsmedefaget et meget lille fag båret af traditioner og med virksomheden Georg Jensen ved roret. Her er svende blevet uddannet gennem generationer, og de færdigheder, der er brug for i Georg Jensens produktioner, er blevet fremelsket.

Stærke sølvsmede

Som studievejleder for sølvsmedene på EUC Lillebælt ville Laila Wilkinson gerne udvikle og løfte det lille fag, så sølvsmedeeleverne ikke druknede på holdene med guldsmede. For der er ganske stor forskel på de to fag – fra guldsmedens arbejde med de fine detaljer i for eksempel et smykke til de råkræfter, der skal til, når en sølvsmed skal hamre et stort fad ud eller forme en isspand, en kande eller en lysestage.

Med Georg Jensen som sparringspartner rettede Laila Wilkinson blikket mod England, der har en lang tradition for sølvsmedearbejde særligt i området omkring Birmingham, der er kendt som centrum for juveler, korpus og guldsmederi:

”Faget har en helt anden volumen i England. At de har hele skoler udelukkende til sølvsmede afspejler tydeligt fagets betydning”.

I 2010 startede EUC Lillebælt et samarbejde

med BCU School of Jewellery i Birmingham om at sende danske elever på 12 ugers skoleophold der som led i deres uddannelse. Her lærer de både traditionelle og nye teknikker og prøver kræfter med 3D-tegning og designarbejde.

Et stærkt brand i sølv

En af de første tre danske sølvsmedeelever, som kom af sted, var Philip Mørch-Lassen. For ham har det været en øjenåbner som Georg-Jensen-elev at få mulighed for at gå på BCU School of Jewellery:

”Mit fag er blevet meget større. Jeg har fået øjnene op for rigtig mange fagteknikker, som jeg ikke havde mulighed for at opleve i samme udstrækning i Danmark. Hos Georg Jensen skaber vi produkter, der alle bygger på de samme, letgenkendelige kurver. Men i England lærte vi for eksempel den traditionelle teknik ”engine turning”, som bruges til at dekorere hele plader af sølv ved hjælp af mekaniske håndtag og trisser”.

EUC Lillebælt har siden 2012 sendt danske elever på 12 ugers skoleophold i Birmingham. Her får eleverne både mulighed for at prøve kræfter med 3D-tegning og designarbejde.

Eleverne har selv været med til at forme indholdet af deres skoleperiode i Birmingham, og her kunne de tydeligt mærke betydningen af at have deres faglige baggrund i en virksomhed som Georg Jensen:

”Det var sjovt at opleve, hvor stærkt og respekteret et brand Georg Jensen er internationalt. Da vi kom til skolen i Birmingham, var de benovede og spurgte, hvad de mon kunne lære os, når vi kom fra selveste Georg Jensen”.

Sølvsmeden som designer

Men for Philip Mørch-Lassen og de to andre danske sølvsmede, han fulgtes med, var det dog helt klart, at der var ny viden at hente i Birmingham. Som elever hos Georg Jensen lærer de nemlig at lave tingene 100 %, som tegningen er. Målet for det gamle håndværk på fabrikken er så lidt afvigelse som muligt, fordi det giver det bedste resultat i produktionen. Med undervisningen i Birmingham har Philip Mørch-Lassen fået mulighed for at afprøve helt andre kroge af sølvsmedefaget:

”Det at designe selv er helt nyt for mig - jeg var på bar bund i den kreative del af processen. Som håndværker kan jeg godt komme til at skøjte hen over designdelen. Så snart jeg ser noget, der ligner en tegning, tænker jeg helt instinktivt: ’Nu er den fin, hvad skal jeg gøre for at lave den?’”

På skolen lærte de danske elever, hvordan man kan udvikle og forfine sin ide, og de blev kastet ud i at arbejde med både inspirationsbilleder, mindboards, ler, tusser og pap. Den afsluttende opgave var at designe en ske. England har en lang tradition for ceremonielle skeer, der bruges til særlige lejligheder, og på den måde stod de med en betroet opgave:

”Vi lærte at sætte os ned og snakke med folk. Skal man for eksempel lave en vielsesring, er det rigtig vigtigt, at kunne finde ud af, hvad det er for nogle mennesker, man sidder med, og hvad de drømmer om”.

Sølvsmed med et internationalt touch

Hjemme i Danmark er elevernes lærermester Claes Asgar Hansted hos Georg Jensen begejstret for udbyttet af skoletiden i England:

”Det er værdifuldt for os, at de har fået en bredere forståelse for deres fag. De er blevet stærkere rent fagligt af at have lært flere metoder, set tingene fra flere sider og prøvet flere læremestre”.

Samarbejdet med skolen i Birmingham blev med støtte fra EU's Leonardo da Vinci-program, og Laila Wilkinson hos EUC Lillebælt er begejstret for, hvad eleverne har med hjem af ny viden:

”De har helt tydeligt fået en fornyet og udvidet indsigt i, hvad faget også er. Samtidig har de fået et både kulturelt og fagligt udbytte, som ruster dem til et arbejdsmarked både i og uden for Danmark”.

FAKTA

- Skoleopholdet for danske sølvsmedeelever forløber over 12 uger i form af tre gange fire ugers ophold.
- Der er tale om et samarbejde mellem EUC Lille-bælt, Georg Jensen og BCU School of Jewellery i Birmingham.
- Projektet har modtaget tilskud fra Leonardo da Vinci-mobilitet.

Erasmus-programmet

Erasmus-programmet har til formål at styrke samarbejdet mellem videregående uddannelsesinstitutioner i Europa og mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder. På vegne af Europa-Kommissionen administrerer Styrelsen for Universiteter og Internationalisering tilskud til samarbejde og udveksling.

Erasmus-programmet er det ældste af EUs uddannelsesprogrammer. I 2012 fejrede programmet 25-års jubilæum, og snart har 3 millioner europæiske studerende har indtil nu benyttet sig af ordningen.

Programmet henvender sig til følgende målgrupper

- Studerende, undervisere og andre ansatte på videregående uddannelsesinstitutioner
- Videregående uddannelsesinstitutioner
- Virksomheder og andre aktører.

Med Erasmus-programmet har studerende mulighed for at studere ved andre europæiske universiteter og komme i praktik i udenlandske virksomheder. Programmet giver også tilskud til udveksling af undervisere og ansatte mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering uddeler hvert år ca. 6,5 millioner euro til danske ansøgere i forbindelse med Erasmus-programmets forskellige aktioner.

Erasmus-programmet er opkaldt efter Erasmus af Rotterdam (1467-1536). Han var teolog, filolog og filosof og studerede i England, Frankrig, Nederlandene og Italien. Erasmus er kendt som 1500-tallets mest betydningsfulde humanist.

Antal indkomne og godkendte projektsøgninger 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt
Intensive programmer (IP)	4	4	6	6	7	6	14	10	15	12	16	16
Intensive sprog- og kulturkurser (EILC)	4	4	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5

Tilskudsbeløb til projekter i euro for årene 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget
Intensive programmer (IP)	209.960	209.960	331.389	331.389	394.197	394.197	777.849	498.592	782.482	587.074	802.604	759.574
Intensive sprog- og kulturkurser* (EILC)	-	87.221	-	85.000	-	87.000	-	103.000	-	105.000	-	112.500

* Der afsættes et fast beløb fra Kommissionen til disse kurser.

Mobilitet studieårene 2006/07 - 2011/12 – deltagere og stipendiebeløb i euro

	Antal						Beløb					
	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Studerende på studieophold	1.587	1.674	1.648	1.794	1.913	2.300	1.466.935	1.702.730	2.355.846	2.446.561	2.118.991	2.732.653
Studerende på praktikophold	*	322	478	622	855	1.015	*	437.750	**	700.960	1.122.915	1.027.968
I alt	1.587	1.996	2.126	2.416	2.768	1.015	1.466.935	2.140.480	2.355.846	3.147.521	3.241.906	3.760.621
Undervisere på undervisningsophold	357	363	296	319	360	402	222.826	212.435	232.924	211.257	246.678	280.444
Ansatte på efteruddannelsesophold	*	49	64	61	125	99	*	27.960	***	42.789	83.887	68.707
I alt	357	412	360	380	485	501	222.826	240.395	232.924	254.046	330.565	349.151
Totalt	1.944	2.408	2.486	2.796	3.253	1.516	1.689.761	2.380.875	2.588.770	3.767.272	3.854.410	4.109.772

* ikke en aktivitet i 2006/07
 ** tallet er inkluderet i tallet for studerende på studieophold
 *** tallet er inkluderet i tallet for studerende på studieophold
 **** tallet er inklusiv udgift til organisering af mobilitet

Forberedende besøg er ikke medtaget i tabellerne.

Erasmus-programmet yder tilskud til tre typer aktiviteter: Mobilitet, Intensive programmer og Intensive Sprogkurser. Langt størstedelen af budgettet på ca. 6,6 millioner euro gives til mobilitet. Erasmus Intensive programmer og Erasmus Intensive Sprogkurser udgør 12 % af det samlede budget. 80 % af midlerne til mobilitet går til studerendes studie- og praktikophold. Resten afsættes til undervisningsophold og træningsophold for undervisere og andre ansatte, og en lille del går til institutionernes organisering af mobilitet.

Projekter for det videregående uddannelsesområde

I 2009 blev ansvaret for de intensive programmer (IP) overført til deltagerlandenes nationale agenturer, og det har bidraget til at øge den danske interesse for aktiviteten. Både i 2010 og 2011 steg antallet af ansøgninger, og i 2012 indkom hele 16 ansøgninger, som alle blev godkendt til finansiering. Også i andre LLP-lande ser man en stigning i antallet af ansøgere til IP-projekter. En af forklaringerne kan være, at IP-projekterne er relativt enkle at søge tilskud til, og de anses for

et godt redskab til at udvikle samarbejdet med partnerinstitutioner i udlandet.

I Danmark er der god spredning af ansøgerne som omfatter både universiteter, professionshøjskoler, erhvervsakademier og de kunstneriske uddannelser. Ligeledes ses der en bred repræsentation af forskellige fag i IP-projekterne; fra naturvidenskab, fysioterapi, byggeri og konstruktion over ph.d.-skole til pædagogik.

Mobilitet for studerende og ansatte

Der er siden 2006/07 sket en jævn stigning i antallet af studerende på studieophold på lidt over 100 studerende om året. Men i 2011/12 er stigningen blevet mere markant. Dermed er det samlede antal studerende på studieophold nu oppe på 2300.

Fra studieåret 2007/08 introduceredes praktikophold for studerende i Erasmus-programmet, og 322 studerende tog til udlandet på praktikophold med et Erasmus-stipendium. Siden da er antallet af studerende på praktikophold steget med 150-200 studerende om

året. I 2012 nåede antallet af studerende på praktikophold op på 1015.

Forklaringen kan være, at der gennem de seneste år har været stigende fokus på at sende danske studerende på studie- eller praktikophold i udlandet. I 2010/11 gennemførte Styrelsen kampagnen "GribVerden", der havde til formål at skabe opmærksomhed omkring mulighederne for at tage på studie- eller praktikophold i udlandet.

Endvidere har en række af de videregående uddannelsesinstitutioner selv gennemført initiativer der skal sætte skub i den udgående studentermobilitet.

Kigger man på selve opholdene, så varer et typisk studieophold 5 måneder og et praktikophold 4 måneder. I gennemsnit får den studerende 230 euro om måneden, og langt de fleste studerende tager til Tyskland, Frankrig eller Spanien.

Hvor det oftest er universitetsstuderende fra humaniora eller samfundsvidenskab, der drager

på et Erasmus-studieophold, så er det studerende fra professionshøjskolerne og erhvervsakademierne, der benytter sig af praktikopholdene. En af forklaringerne er formentlig, at studerende fra disse sektorer har obligatoriske praktikforløb indlagt i deres uddannelse og for mange, er det den mest optimale periode at tage til udlandet i.

Antallet af undervisere, der tager på undervisningsophold med Erasmus-programmet har ligget stabilt i det meste af perioden. I 2012 er der dog sket en stigning, idet 402 undervisere har fået stipendium fra Erasmus-programmet til deres undervisningsophold.

Fra studieåret 2007/08 fik undervisere og andre ansatte ved de videregående uddannelsesinstitutioner mulighed for at tage på træningsophold med Erasmus-programmet. For så vidt angår træning er der sket en forholdsvis jævn udvikling fra 61 til 99 i 2012.

De mest aktive institutioner indenfor Erasmus undervisnings- og træningsophold er professionshøjskoler, erhvervsakademier og de kunst-

neriske uddannelser. Universitetsansatte har alternative muligheder for at finansiere udlandsophold.

Institutionerne bruger ofte undervisnings- og træningsophold strategisk. Det kan være med henblik på at udvikle tættere samarbejde med udenlandske partnerinstitutioner om fælles uddannelser, fælles undervisningsmaterialer eller forskningssamarbejde eller til at finde potentielle praktikvirksomheder for danske studerende.

Liza åbnede døre i Paris

ET OPHOLD SOM GÆSTEUNDERVISER I UDLANDET KAN BRUGES TIL MEGET MERE END UNDERVISNING.
DET ERFAREDE LIZA CASTRO CHRISTIANSEN UNDER ET ERASMUS-OPHOLD I PARIS

Af Signe Bjerre

Egentlig var der masser af tid til både at besøge Louvre og se Eiffeltårnet. Men da Liza Castro Christiansen i januar 2012 drog til Paris som gæsteunderviser, blev fritiden brugt til meget andet end de sædvanlige turistmål.

”Jeg er en type, der ikke bare kan sidde med hænderne i skødet og være turist. Jeg skal bruge min tid til noget fornuftigt, synes jeg. Og for mig er det naturligt at sparke døre ind og prøve at etablere nye kontakter,” fortæller Liza Castro Christiansen.

Hun underviser til daglig i International Handel og Markedsføring på Erhvervsakademiet i Aarhus og tilbragte sidste år to uger på et EU-støttet Erasmus-ophold i Paris, hvor hun underviste på partnerinstitutionen School of Management.

”Mit Erasmusophold varede 2 uger. Det var planlagt, at jeg skulle undervise 12 timer i alt,

så jeg udnyttede blandt andet resten af tiden til at få et forskningsprojekt i gang med en fransk professor i HR.”

Vigtigt med internationalt samarbejde

Den franske professor havde Liza Castro Christiansen hørt om gennem nogle af de andre franske undervisere og besluttede sig derefter for selv at kontakte ham og introducere ham for hendes idé til et projekt om mangfoldighedsinitiativer.

”Hvis vi som institution skal være en global og international medspiller, bliver vi nødt til at samarbejde med andre institutioner og gøre noget

Liza Castro Christiansen underviser i International Handel og Markedsføring på Erhvervsakademiet i Aarhus. I januar 2012 var hun på et Erasmus-ophold i Paris.

Selvom tiden var til det, måtte Eiffeltårnet vente, da Liza Castro Christiansen tog til Paris som gæsteunderviser.

fodarbejde selv. Vi kan ikke forvente, at der kommer udenlandske undervisere til os, hvis vi ikke selv tager ud og underviser. Derfor er jeg også rigtig glad for, at det lykkedes mig at finde en, der har lyst til at arbejde sammen om det her forskningsprojekt,” forklarer Liza Castro Christiansen.

Sjovere at netværke end at shoppe

Forskningsprojektet var dog ikke det eneste, Liza Castro Christiansen fik sin fritid til at gå med i Paris.

”Om aftenen rettede jeg de studerendes opgaver, og mange af dagene brugte jeg tiden på at besøge virksomheder for at finde praktikpladser til vores elever på Akademiet. Alle spurgte, om jeg ikke skulle ud og shoppe, men jeg har altid været meget innovativ og synes, det er meget sjovere og vigtigere at netværke og være med til at skabe noget nyt.”

En god sælger

Liza Castro Christiansen er vant til at begå sig i udlandet. Hun har gennemført en DBA, Doctor of Business Administration, ved den internationale lederskole Henley Business School i England og har inden da arbejdet to år i Norge, to år i Spanien og et år i Los Angeles.

”Jeg har tidligere været salgs- og marketings-

FAKTA

- Som den første dansker med en Henley MBA uddannelse, har Liza Castro Christiansen opnået at få en doktorgrad i virksomhedsledelse, Doctor of Business Administration, der er én af de mest eftertragtede uddannelser inden for virksomhedsledelse.
- Det er første gang, at Liza Castro har været af sted på et Erasmus-ophold.
- Alle undervisere ved videregående uddannelsesinstitutioner kan søge om penge til at komme på et undervisningsophold ved en Erasmus-partnerinstitution.
- Erasmus-opholdet skal bestå af minimum fem undervisningstimer og må maksimalt vare seks uger. Inden opholdet skal undervisningsprogrammet godkendes af hjeminstitutionen og Erasmus-partnerinstitutionen.

chef i en hotelkæde, så jeg befinder mig godt på fremmed grund og er vant til at sælge. Det ligger i blodet på mig,” siger Liza Castro Christiansen og griner.

For at få adgang til at snakke med direktørerne for nogle af de store virksomheder som Volkswagen og Whirlpool, spurgte hun, om hun måtte interviewe dem i forbindelse med et forskningsprojekt.

”Det viste sig at være en god måde at sparke dørene ind på. Havde jeg bedt om at få lov til at tale med direktørerne for at høre, om de var interesseret i at være praktiksted for nogle af vores studerende, var jeg aldrig kommet til at snakke med dem. Men det andet virkede, og på den måde lykkedes det mig at slå to fluer med et smæk,” siger Liza Castro Christiansen.

Har fået nye venner

Hun mener, alle undervisere bør takke ja til at gæsteundervise i udlandet. Både for deres egen skyld og for at bidrage til det internationale samarbejde på tværs af institutionerne.

”Opholdet har givet mig nye venner og givet mig en indsigt i det franske universitetsmiljø og den måde man underviser på. Men vigtigst af alt har det skabt nogle kontakter, som forhåbentlig vil betyde, at vi som institution ikke står så alene,” siger Liza Castro Christiansen.

Næste tur går til Beijing til sommer, hvor hun skal gæsteundervise i ledelse. Og det bliver sandsynligvis ikke sidste gang, den århusianske lektor rejser ud.

De studerende på School of Management i Paris er vant til at kapere meget teori. Til gengæld er der ikke så meget 'ping-pong' mellem de studerende og underviserne, som Liza Castro Christiansen er vant til fra Erhvervsakademiet i Aarhus.

Da Liza Castro Christiansen skulle rejse hjem fra Paris, foreslog hun de franske studerende, at de evaluerede hendes undervisning. Det var de ikke vant til. Det viste sig, at alle havde været meget begejstrede for gæsteundervisningen.

Grundtvig-programmet

Grundtvig-programmets formål er at styrke almen voksenuddannelse og folkeoplysning i Europa. Det gøres ved at skabe muligheder for, at såvel personer som organisationer, der arbejder aktivt med voksenlæring, kan forbedre deres viden og kompetencer gennem europæiske projektsamarbejder og andre aktiviteter indenfor sektoren.

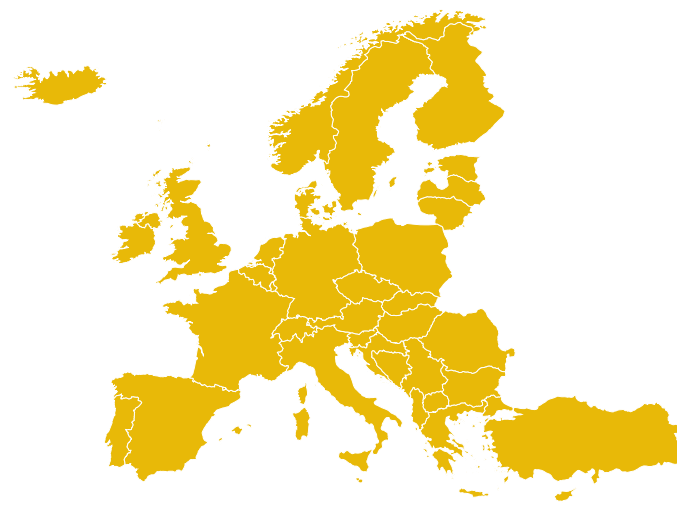
På vegne af Europa-Kommissionen administrerer Styrelsen for Universiteter og Internationalisering Grundtvig tilskud til europæisk mobilitet og samarbejde inden for almen voksenuddannelse og folkeoplysning.

Grundtvig-programmet henvender sig til to typer aktører:

- Institutioner, organisationer og andre udbydere af læringsaktiviteter for voksne, f.eks. VUC, sprogcentre og folkeoplysende foreninger m.m.
- Undervisere, ledere og andre som arbejder frivilligt eller lønnet med voksnes læring i institutioner og foreninger

Der er forskellige tilskudsmuligheder for institutioner og foreninger, som ønsker at udvikle deres læringstilbud for voksne gennem sparring med udbydere af voksenlæring i andre europæiske lande. Temaerne vælges af ansøgerne selv. Tilskuddene kan bruges til koordinerende møder, udvekslinger, materialer mv. Organisationer kan f.eks. deltage i 2-årige Læringspartnerskaber, afholde workshops og udveksle frivillige medarbejdere.

Undervisere og administrative medarbejdere kan på individuelt plan deltage i kurser, job-shadowing eller konferencer og længere undervisningsophold.

Voksne kursister kan med fordel inddrages i organisationens europæiske aktiviteter (f.eks. gennem deltagelse i møderne i et Læringspartnerskab). Styrelsen for Universiteter og Internationalisering uddeler hvert år omkring 600.000 euro til danske ansøgere i forbindelse med Grundtvig-programmets aktioner.

Programmet er opkaldt efter Nikolai Frederik Severin Grundtvig (1783-1872) og inspireret af hans tænkning om "skolen for livet", som bygger på vekselvirkning i samtalen mellem lærer og elev snarere end bøger og lærerautoritet.

Grundtvigs idé blev dengang realiseret med oprettelsen af de grundtvigske højskoler og friskoler i Danmark og nu også med Grundtvig-programmets forskellige aktioner.

LÆS MERE

Læs mere om Grundtvig-programmets mange muligheder her!

Antal indkomne og godkendte ansøgninger 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt
Læringspartnerskaber	66	35	41	24	30	18	46	27	56	26	65	28
Efteruddannelse	52	20	39	25	40	26	42	22	51	25	61	30
Besøg & Udvekslingsophold	Først gældende fra 2009				23	23	3	3	40	32	17	12
Assistentophold					1	0	0	0	2	1	1	1
Workshops					7	4	13	5	8	1	7	2
Seniorvolontørprojekter					2	2	2	2	6	2	5	2
I alt					118	55	80	49	103	73	106	59

Tilskudsbeløb i euro for årene 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget
Læringspartnerskaber	819.500	418.500	607.000	341.000	409.900	238.062	741.000	408.500	816.000	366.500	983.000	436.500
Efteruddannelse	67.791	27.650	60.482	34.920	63.698	40.304	95.932	35.911	101.787	44.440	130.559	56.670
Besøg & Udvekslingsophold	0	0	0	0	26.090	24.151	3.250	2.750	48.870	33.929	23.386	16.360
Assistentophold	0	0	0	0	3.083	0	0	0	12.240	8.450	8.221	7.279
Workshops	0	0	0	0	203.400	101.400	359.600	117.910	234.520	27.200	166.000	37.000
Seniorvolontørprojekter	0	0	0	0	28.600	28.317	43.350	43.350	127.550	43.800	73.680	36.500
Beløb i alt	887.291	446.150	667.482	375.920	734.771	432.234	1.243.132	608.421	1.340.967	524.319	1.384.846	590.309

Forberedende besøg er ikke medtaget i tabellerne.

Den samlede efterspørgsel efter Grundtvigmidler synes over de sidste tre år at have fundet et stabilt leje, der dog dækker over udsving på de forskellige aktioner.

Som det fremgår af tabellerne blev Grundtvigprogrammet med virkning fra 2009 tilført en række nye aktioner: Besøg & Udvekslingsophold, Assistentophold, Workshops og Seniorvolontørprojekter.

Workshops, Seniorvolontørprojekter og Assistentophold

Til trods for et lille fald i antallet af ansøgninger til Grundtvig Workshops er der sket en stigning i kvaliteten af ansøgningerne.

Omfanget af ansøgninger til Seniorvolontørprojektordningen og Grundtvig Assistent er fortsat stabilt med få men gode projekter.

Læringspartnerskaber

I 2012 fortsatte tendensen med et stigende antal ansøgninger, mange nye aktører og mange

aktører fra ikke-formelle og uformelle læringsmiljøer. Mangfoldigheden i temaer, formål og organisationstyper vidner om sektorens store mangfoldighed.

Antallet af modtagne ansøgninger steg med 15 % og det samlede tilskud med 19 %. Når der kun er en lille stigning i antallet af godkendte ansøgninger, skyldes dette, at der i 2012 blev godkendt betydeligt flere "dyre" partnerskaber med mange mobiliteter end tidligere år.

Efteruddannelse og Besøg & Udvekslingsophold

Også på Efteruddannelsesordningen ses en fortsat stigning i antallet af ansøgninger, mens Besøg & Udvekslingsophold bærer præg af et relativt stort fald. Antallet af ansøgere synes i høj grad at bero på om f.eks. Europa-Kommissionen afholder flere eller færre konferencer for sektoren.

Styrelsen har som mål at nå bredt ud i sektoren og udmønte denne udbredelse i en høj andel af ansøgninger fra nye ansøgere. Dette må siges at

være lykkedes i bemærkelsesværdig høj grad i 2012, hvor ikke færre end 59 ud af 61 ansøgninger om tilskud til efteruddannelse kom fra nye ansøgere.

Jeg har fået en **kulturel indsigt**, som er **ubetalelig**

NYTÆNKNING ER BEDST, NÅR MAN BLANDER FOLK FRA FORSKELLIGE KULTURER. DET HAR PÆDAGOGISK LEDER SUSAN HILDEN OTTE FRA SLAGELSE SPROGCENTER ERFARET. SAMMEN MED KOLLEGER FRA SLAGELSE SPROGCENTER OG SYV ANDRE LANDE HAR HUN DELTAGET I UDVIKLINGEN AF ET HELT NYT KONCEPT FOR LYTTEØVELSER TIL SPROGUNDERVISNING.

Af Signe Bjerre

Ni krøllede hjerner tænker bedre end én. Og hvis de ni krøllede hjerner oven i købet kommer fra syv forskellige lande, kan der skabes fantastiske resultater og en unik lærdom undervejs.

Så enkel er sammenfatningen af Grundtvig-projektet 'Listening to cultures', som pædagogisk leder og souschef Susan Hilden Otte har været involveret i.

"Vi var aldrig kommet frem til de samme erkendelser, hvis vi havde lavet projektet internt i Danmark. Sådan er det bare. Der sker noget helt særligt, når man blander folk fra forskellige kulturer med forskellige faglige traditioner," siger hun.

Susan Hilden Otte og Line Falkenberg Lorenzen i Istanbul, på vej til at tage færgen over Bosphorus til projektmøde i Eskisehir.

Autentiske lytteøvelser

I perioden 2010 til 2012 deltog Susan Hilden Otte sammen med underviser Line Lorenzen i det EU-støttede projekt, der gik ud på at udvikle nogle konkrete redskaber til sprogundervisning af udlændinge. Det skete som led i Slagelse Sprogcenters ønske om at vidensdele på tværs af landegrænser.

"Mange af de lytteøvelser, man bruger til sprogundervisning, er meget konstruerede og faktaorienterede. Som noget nyt besluttede vi derfor at udvikle nogle lytteøvelser udelukkende baseret på autentisk materiale," fortæller Susanne Hilden Otte.

Projektdeltagerne fra de syv lande er samlet til en work session i Tallin, april 2011

Ideen til projektet blev skabt på et EU-kontaktseminar i Italien, hvor Susan Hilden Otte fandt sammen med ni samarbejdspartnere fra syv forskellige lande i Europa. Og et af de konkrete resultater er 162 forskellige lytteøvelser – hvoraf en del ligger tilgængelige online - på syv forskellige sprog.

Processen har været det vigtigste

"Vi er glade for resultatet og stolte af, at projektet efterfølgende er blevet udnævnt som 'Star Project', men for os har det vigtigste været samarbejdet og selve processen. Det har været meget lærerigt," siger Susan Hilden Otte.

Blandt andet peger hun på, at de ni samarbejdspartnere har fået en unik kulturel indsigt i hinandens lande og de forskellige grundvilkår og udfordringer, man har som underviser.

"Jeg har fået øjnene op for mange ting. For eksempel gjorde rumænerne dybt indtryk på mig. Jeg har sjældent i mit liv oplevet så entusiastiske og idealistiske lærere. De har absolut ingenting, men formår alligevel at banke en masse godt på benene. Det sætter virkelig tingene i perspektiv i forhold til, hvor privilegerede vi er herhjemme."

På besøg hos hinanden

Ideudviklingen og kommunikationen er dels foregået på en virtuel platform og dels i forbindelse med seks projektmøder af 3-5 dages varighed i projektdeltagernes lande. Og netop rejserne har haft en stor betydning for samarbejdet og forståelsen for hinanden:

"Gennem projektrejserne har vi fået en kulturel indsigt, der er helt ubetalelig. Vi har siddet og diskuteret i en højloftet herskabslejlighed i Budapest, vi har spist mad sammen i en bjælke-

Line Falkenberg Lorenzen, underviser Slagelse Sprogcenter, og Kaidi Peets, underviser Adelante Koolitus - Estland, på workshop i Tallin, april 2011

hytte i Tallin, og vi har ideudviklet i en murermestervilla i Sorø. Det har ikke bare bragt os tættere sammen, men også givet os en helt anden forståelse for hinanden og det, vi hver især kommer fra."

For Susan Hilden Otte har det både fagligt og socialt været en fantastisk oplevelse at være med i projektet, og Slagelse Sprogcenter har derfor allerede gang i et nyt Grundtvig-projekt.

'Listening to Cultures' projektplakat

"Jeg synes, det burde være en naturlig del af alles virke at samarbejde med institutioner fra andre lande, fordi det giver én så utrolig meget. Midlerne er til det, så det er bare om at udnytte det. Selvfølgelig kræver det, at man er villig til at bruge lidt ekstra tid udover sin almindelige arbejdstid. Til gengæld får man så meget igen, at det er det hele værd."

FAKTA

- Grundtvig-projekterne er blevet til med tilskud fra EUs Program for Livslang Læring.
- Tanken bag Grundtvig-projekterne er at få europæiske uddannelsesinstitutioner til at lære hinanden at kende og udveksle erfaringer.
- Ud over Danmark deltog Italien, Rumænien, Tyrkiet, England, Estland og Grækenland i 'Listening to Cultures', der varede fra 2010 til 2012.

LÆS MERE

Du kan læse mere om projektet 'Listening to cultures' her!

Worksession i Tallin. På billedet ses Susan Hilden Otte og Mary Kennedy (underviser på Wiltshire College, England), april 2011

Det tværgående program

Programmet for Livslang Læring indeholder en række tværgående aktioner, som retter sig mod flere uddannelsessektorer på én gang. De fokuserer på politikudvikling, sprog, IKT og spredning af resultater og god praksis. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering varetager følgende aktioner:

- Eurydice
- Euroguidance
- Europass
- NARIC
- EUs Sprogpris
- Studiebesøg for uddannelseseksperter

Eurydice

Eurydice er et uddannelsesnetværk, der udarbejder information og analyser af de europæiske uddannelsessystemer og -politikker. Netværket består af 37 nationale enheder baseret i de 33 lande, der deltager i Programmet for Livslang Læring. Eurydice udgiver komparative publikationer og vedligeholder en detaljeret database over de nationale uddannelsessystemer.

Du finder information om netværket samt links til Eurydices studier og databaser her!

LÆS MERE

Euroguidance

Euroguidance-centrene formidler information til vejledere om uddannelses- og arbejdsmuligheder i europæiske lande og om internationale forhold med relevans for vejledere. Det sker blandt andet gennem fælles projekter, publikationer, seminarer og studiebesøg. Målet er at fremme mobilitet i Europa, netværk og samarbejde blandt vejledere og kendskab til andre landes vejledningssystemer.

Euroguidance vedligeholder også webportalen Ploteus, som indeholder informationer til studerende, jobsøgende, vejledere og andre om europæiske uddannelsesmuligheder.

Du kan læse mere om Euroguidance på webportalen Ploteus her!

LÆS MERE

Europass

For at gøre det lettere for borgere at uddanne sig og arbejde i Europa, har Europa-Kommissionen udviklet Europass, som er en ramme for dokumentation af kvalifikationer og kompetencer.

Europass består af fem dokumenter, som beskriver indehaverens uddannelse, arbejdserfaring og praktik-/studieophold i udlandet. Europass indeholder også beskrivelser af sproglige, kulturelle, sociale, personlige og ikke-formelle kompetencer.

Dokumenterne kan bruges enkeltvist eller samlet og udfyldes på www.europass.dk

NARIC

Forkortelsen står for National Academic Recognition Information Centres. Centrene har til formål at fremme den gensidige anerkendelse af videregående uddannelser og findes i alle EU-medlemsstater, EØS-lande og associerede lande i Øst- og Centraleuropa. Via NARIC-centrene kan man få oplysninger om anerkendelse af udenlandske eksaminer og studieperioder og om landenes uddannelsessystemer.

Det tværgående program EUs Sprogpris

Den europæiske sprogpris, også kendt som The European Language Label, uddeles hvert år til projekter, som viser nye måder at lære sprog på, og som bidrager til at åbne nye muligheder for kommunikation, kulturforståelse, uddannelse og arbejde. Prisen kan søges af skoler, institutioner, organisationer og enkeltpersoner, som arbejder med fremmedsprogsindlæring. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering er ansvarlig for tildeling af prisen i Danmark.

Få mere information om Studiebesøg her!

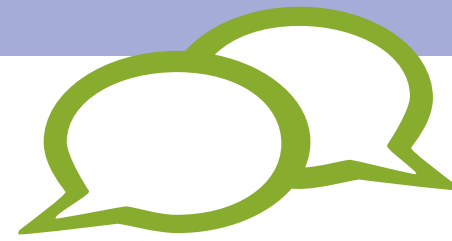
Studiebesøg for uddannelseseksperter

LLP-studiebesøg kan søges af skoleledere og andre beslutningstagere fra alle uddannelsessektorer, der ønsker indsigt i værdier, systemer og praksis i andre europæiske lande. Besøgene organiseres med fokus på et bestemt tema og varer typisk 3-5 dage.

Hver besøgsgruppe sammensættes af deltagere fra 10-15 forskellige lande. Deltagerne skal sammen skrive en rapport med observationer, refleksioner og de eksempler på god praksis, der er fundet undervejs.

Virtuel udgave af Vejle vandt **Sprogprisen 2012**

Den Europæiske Sprogpris

DEN EUROPÆISKE SPROGPRIS GIK I 2012 TIL VIDENSCENTER FOR INTEGRATION, DER HAR UDVIKLET ET COMPUTER-SPIL, SOM KAN EFFEKTIVISERE UNDERVISNINGEN PÅ LANDETS SPROG CENTRE.

Af Lars Kolind Jensen

Du står på hovedgaden i en by, du ikke kender, i et fremmed land med en ukendt kultur. For at finde vej, skal du bruge hjælp fra en gråskægget mand, der kommer dig i møde. Men det kræver både, at du kan nogle brokker på det lokale sprog, og at du kan begå dig nogenlunde høfligt, hvis han inviterer dig ind til the.

Det er sådan cirka de udfordringer, som amerikanske soldater stod med under invasionen af Irak, og som de øvede sig i at klare ved hjælp af computerspil.

Nu har Videnscenter for Integration omprogrammeret spillet fra Fallujah til Vejle og tilsat midtjysk kultur, talegenkendelse og en venlig atmosfære. Det gør det muligt for flygtninge og indvandrere at tale med virtuelle vejledere og lære kulturelle koder samtidig. Og det har vist sig effektivt. Så effektivt, at VIFINs online spil fik Den Europæiske Sprogpris 2012.

Sprogprisen er en cadeau

Thomas K. Hansen har været tovholder bag udviklingen af spillet, og han glæder sig over prisen - selvom han nok var blevet mere overrasket, hvis den var gået til en anden:

”Det er en supergod cadeau at få Sprogprisen. Men jeg vil ikke lægge skjul på, at vi håbede at få den. Det, vi har lavet, er lidt af en sprogteknologisk revolution, og det vil vi selvfølgelig gerne have anerkendelse for. Du finder ikke noget tilsvarende i Norden eller i Europa”, siger han.

I Dansksimulatoren spiller du rollen som Bob fra Hawaii, der skal skrive en turistguide om Danmark. Du skal finde Jellingstenen og undervejs vil computersimulerede vejledere hjælpe dig på vej. Hvis de altså forstår, hvad du siger.

Pædagogik vigtigere end teknologi

Sprogprisen uddeles hvert år til projekter, der har gjort en indsats for sprogindlæring. I Danmark er det Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, som uddeler prisen. Den begrundes blandt andet valget af VIFIN med, at Dansksimulatoren sætter det pædagogiske først og teknologien sidst.

Det er en begrundelse, som Thomas K. Hansen er glad for:

”Det fanger meget præcist essensen af, hvem vi er, og hvad vi prøver at gøre”, konstaterer udviklingskonsulenten.

Dagligdags begivenheder bliver spændende

Dansksimulatoren er udviklet med støtte fra Fonden for Velfærdsteknologi under Finansministeriet. I en forsøgsperiode er den blevet anvendt på tre sprogcentre i Danmark, og eksterne evalueringer har vist, at de 45.000 kursister på landets sprogcentre vil kunne klare sig med op mod 20 % mindre undervisning og stadig opnå ligeså gode resultater, hvis de øver sig i at tale med de computersimulerede danskere på skærmen.

”Selvom det er livsvigtigt at kunne købe en liter olie og en pose æbler, så er det måske ikke verdens mest interessante ting at øve sig i. Det er dét vi har forsøgt at gøre mere spændende i spillet, ved at sætte den slags begivenheder ind i en spil kontekst”, fortæller Thomas K. Hansen.

Nu skal Dansksimulatoren eksporteres

Han håber, at Sprogprisen kan hjælpe til at

skabe endnu mere opmærksomhed om Dansksimulatoren, som VIFIN gerne skal have solgt til både sprogcentre og andre typer institutioner rundt om i landet.

Planen er også at eksportere konceptet til de øvrige nordiske lande og at udvikle spillet, så kursisterne også kan bruge det til at lære at læse og skrive dansk.

Aktive Unge

EU har over 75 millioner unge mellem 15 og 25 år, og de er en væsentlig faktor i opbygningen af fremtidens Europa. Derfor er Europa-Kommissionen opsat på at få dem i tale – og få dem til at tale sammen. Helst i så mange forskellige sammenhænge som muligt.

EU-programmet Aktive Unge byder på et væld af muligheder for unge og for dem, der arbejder med unge. Alle aktiviteter skal foregå uden for det formelle uddannelsessystem.

På vegne af Europa-Kommissionen uddeler Styrelsen for Universiteter og Internationalisering hvert år omkring 1.7 millioner euro til danske ansøgere til programmets forskellige aktiviteter.

Der er opstillet en række særlige indsatsområder, som projekterne skal medtænke. Overordnet er det tanken, at unges idéer og bidrag skal være med til at forme EU og Europas fremtid.

Der er fire overordnede målsætninger, som projekter i Aktive Unge skal bidrage til at opfylde:

1. Europæisk medborgerskab

Europæisk medborgerskab er et vigtigt tema i programmet. Meningen er, at unge skal engagere sig i diskussionen om europæiske emner og EUs fremtidige opbygning og dermed skabe sig en identitet som borgere i Europa.

2. Unges deltagelse i samfundet

Et andet af formålene med programmet er at øge interessen blandt unge for at engagere sig i den demokratiske samfundsudvikling. Det er derfor

LÆS MERE

Læs mere om de mange muligheder i Aktive Unge her!

vigtigt at give de unge forudsætninger for at deltage i demokratiske processer på både nationalt og på europæisk plan.

3. Kulturel mangfoldighed

I en globaliseret verden er det vigtigt, at unge får lejlighed til at lære andre lande, kulturer og religioner at kende. Det får de blandt andet ved at samarbejde med hinanden om fælles projekter.

4. Plads til alle

Der skal gøres en ekstra indsats for, at alle unge, uanset baggrund og evner, har lige mulighed for at deltage i programmets aktiviteter.

Aktiviteter i programmet

Der er en bred vifte af aktivitetsmuligheder inden for programmets rammer. Der er mulighed for ungdomsudvekslinger, volontørophold, egne projekter på nationalt eller europæisk niveau, demokratiprojekter og deltagelse i enkeltstående arrangementer som f.eks. ungdomskonferencer og andre former for ungdomsarrangementer. For dem, der arbejder med unge, er der kurser og efteruddannelse, jobshadowing, kontaktseminarer og andre former for netværksaktiviteter.

Antal indkomne og godkendte projektansøgninger 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt	Ansøgt	Godkendt
Udvekslinger	50	25	32	18	41	25	21	14	19	16	22	20
Ungdomsinitiativer	20	9	41	15	27	12	30	16	48	23	43	25
Demokratiprojekter	1	1	2	1	4	2	2	2	1	0	4	3
Europæisk Volontørtjeneste	35	25	32	28	26	25	33	26	32	26	23	22
Projekter med nabo- partnerregioner	11	3	10	5	11	8	18	10	11	7	21	15
Lærings- og netværksaktiviteter	14	8	8	5	15	10	12	10	10	7	16	12
Ungdomsseminarer	3	1	4	1	4	1	1	0	7	4	4	3
Antal i alt	134	72	129	73	128	83	117	78	128	83	133	100

Tilskudsbeløb til projekter i euro for årene 2007-2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget	Ansøgt	Bevilget
Udvekslinger	950.761	493.963	560.445	305.354	867.693	589.692	545.746	405.195	497.845	407.040	612.751	575.890
Ungdomsinitiativer	286.623	87.099	814.919	123.638	296.578	89.845	340.314	158.482	556.063	199.694	806.651	177.741
Demokratiprojekter	25.000	25.000	145.720	50.000	137.968	79.008	99.964	94.330	49.984	0	167.068	118.290
Europæisk Volontørtjeneste	1.111.821	652.729	695.698	625.174	589.790	564.355	764.071	666.372	791.386	713.314	789.398	781.324
Projekter med nabo- partnerregioner	316.030	92.288	226.622	103.764	212.458	152.846	362.287	151.751	573.078	178.453	531.018	330.619
Lærings- og netværksaktiviteter	192.270	111.892	113.769	70.930	199.058	127.833	183.959	134.234	99.878	72.074	255.608	183.519
Ungdomsseminarer	79.424	29.425	227.532	50.000	128.707	48.322	49.418	0	204.438	132.385	136.433	129.868
Beløb	2.961.932	1.492.396	2.784.705	1.328.860	2.432.252	1.651.901	2.345.759	1.610.364	2.772.672	1.702.960	3.298.926	2.297.251

I programmet Aktive Unge findes en række aktivitetstyper, som retter sig mod tre hovedgrupper: Individuelle unge, ungdomsgrupper og -foreninger samt dem, der arbejder med unge.

Bevillingen fra Europa-Kommissionen er fordelt på de forskellige aktionstyper, dog med mulighed for at overføre uforbrugte beløb mellem aktionerne. Det er en mulighed, Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har benyttet i alle seks år.

Ungdomsudvekslinger

Efter en nedgang i antallet i ungdomsudvekslinger i 2010 og 2011 synes kurven nu at være vendt, og der er sket en mindre stigning. Dette skyldes forskellige tiltag i form af målrettet information og kurser til f.eks. ungdomsskoler, klubber og organisationer, som er typiske brugere af denne aktion.

Ungdomsinitiativer

Antallet af ungdomsinitiativer holdt samme niveau i 2012 som i 2011, hvilket skyldes, at Sty-

relsen for Universiteter og Internationalisering fortsatte sin informationsindsats via Facebook og andre sociale medier for at nå grupper af unge entreprenører.

Demokratiprojekter

En målrettet informationsindsats til ungdomsråd og kommuner resulterede i en fremgang af modtagne og bevilgede ansøgninger i 2012.

Europæisk Volontørtjeneste

Denne aktion er den største og udgør ca. 1/3 af årets budget. Antallet af bevillinger var lidt lavere i 2012 end tidligere år, men omfattede et større antal volontører, og derfor er det bevilgede beløb øget.

Projekter med nabopartnerregioner

Stigningen på mere end 50% i bevillinger skyldes, at puljen "Eastern Partnership Youth Window" blev introduceret i 2012. Fra puljen kan der søges om samarbejdsprojekter med Østeuropa og Kaukasus, og den løber i 2012 og 2013.

Lærings- og netværksaktiviteter

Denne aktion giver tilskud til forberedende besøg, jobshadowing-projekter, seminarer og kurser og har til formål at opbygge kompetencer hos ungdomsledere og organisationer, så de bliver i stand til at gennemføre fremtidige internationale ungdomsprojekter af høj kvalitet. Stigningen i 2012 på knap 60 % sammenlignet med 2011 skyldes, at Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har opfordret såvel nye som erfarne brugere til at bruge aktionen til at få nye partnere, til at udvikle eksisterende koncepter for at sikre kreative og innovative tiltag, og til at igangsætte nye projekter inden for programmets prioriteter.

Ungdomsseminarer

Niveauet i antal ansøgninger og bevillinger er næsten uændret. Der blev givet tilskud til to transnationale og et nationalt ungdomsseminar, hvor mere end 350 unge deltog. Omdrejningspunktet for seminarer under denne aktion er unges dialog med politikere om emner, som de selv finder relevante.

Unge i Udkantsdanmark får **internationalt udsyn**

UNGE FRA FALSTER HAR DE SENESTE TRE ÅR VALGT AT TILBRINGE SOMMERFERIEN SAMMEN MED ANDRE UNGE FRA EUROPA. DET GIVER BÅDE DEM OG VÆRTSBYERNE ET NYT UDSYN

Af Signe Bjerre

Normalt er Stubbekøbing en stille provinsby på Falster uden de store armbevægelser. Men i sommeren 2012 blev byen på få dage omdannet til en sydende metropol fyldt med liv, cirkusoptræden og engelsktalende unge mennesker.

Anledningen var den internationale ungdomsudvekling VIBES, der fandt sted i Stubbekøbing og gjorde et uudsletteligt indtryk på både deltagerne og lokalsamfundet.

"Det var fantastisk at se, hvordan gaderne var fyldt med unge, der til daglig er helt almindelige unge, men som nu pludselig kastede sig ud i sang og dans, som de optrådte med til stor begejstring for de lokale i byen," fortæller projektleder Bo Otterstrøm, der er initiativtager til VIBES og international koordinator i kulturhusfællesskabet CultHus i Guldborgsund kommune.

International koordinator Bo Otterstrøm, der er initiativtager til ungdomsudvekslingen VIBES i Guldborgsund kommune.

Resultatet fra cirkus-workshoppen bliver fremvist for publikum på Lilletorv i Nykøbing Falster.

Lyst til at udvide horisonten

De unge var alle mellem 13 og 16 år og kom fra henholdsvis Danmark, Island, Letland og Finland. Mange af dem havde aldrig hørt om Stubbekøbing før, men fælles for dem var, at de havde lyst til at lære unge fra andre europæiske lande at kende og tilbringe halvanden uge af deres sommerferie sammen.

”De unge kom med vidt forskellige forudsætninger. Mange af dem var ikke vant til at snakke engelsk, men efter ti dage lød det som om, de aldrig havde bestilt andet,” fortæller Bo Otterstrøm.

Det bedste år i deres liv

I år er det fjerde gang, at VIBES skal afholdes i Guldborgsund kommune, og ligesom de foregående år er konceptet, at deltagerne bor og spiser på den lokale skole, og at de om dagen deltager i forskellige kreative workshops.

”Det er noget helt andet at bo tæt sammen i ti dage med andre europæiske jævnaldrende end at skulle sidde i en geografitime og høre sin lærer fortælle om et tilfældigt land. De får en indsigt i sig selv og hinanden, som de ikke før har haft, og deltagerne giver hvert år udtryk for, at udvekslingen har været det bedste, de har oplevet i deres liv,” siger Bo Otterstrøm, der glædes over den energi og begejstring, han hvert år oplever mellem de unge.

Unge fra Danmark, Letland, Norge, Finland og Island øver sig på breakdance.

Et plus for lokalsamfundet

Det er dog ikke kun de unge, der er begejstrede for VIBES. Også de lokale føler, at de får noget ud af kulturmødet. I Stubbekøbing fandt VIBES sted på den lokale Stubbekøbing Skole, hvor CultHus havde allieret sig med flere forskellige lokale kræfter. Og netop det, at lokalmiljøet blev inddraget og fik ejerskab over projektet, kommer nu hele byen til gode.

FAKTA

- VIBES er en international ungdomsudveksling, der får støtte fra EU-programmet 'Aktive unge'.
- Hvert år er en ny by i Guldborgsund Kommune vært for udvekslingen.
- De danske deltagere bliver udvalgt blandt lokale unge i værtsbyen og er alle mellem 13 og 16 år.
- De unge deltager i forskellige kreative workshops, der er ledet af professionelle kunstnere.
- I 2013 skal VIBES afholdes i Væggerløse på Sydfalster.

*Cirkus-gruppen
øver sig på Stubbe-
købing Skole.*

”Noget af det helt specielle ved VIBES 2012 var, at det blev så stor en succes, at lokalmiljøet i Stubbekøbing efterfølgende besluttede at lave deres eget projekt i 2013, så de også i fremtiden kan tilbyde de lokale unge den læring og udvikling, som et kulturmøde giver,” siger Bo Otterstrøm.

CultHus har en strategi om at lade det årlige VIBES projekt foregå på skift rundt i de små lokalsamfund i kommunen. Derfor glæder han sig over, at Stubbekøbing har lyst til at fortsætte selv.

Skriver sammen på Facebook

Mange af deltagerne har stadig tæt kontakt med hinanden. Nogle har netop besøgt nogle af deltagerne fra Letland, og andre holder deres skriftlige engelsk ved lige ved at maile og kommunikere på Facebook.

”Jeg tror på, at de venskaber, der bliver knyttet mellem de unge, er med til at skabe en større tolerance og forståelse for hinanden, som man ikke får på samme måde ved at rejse rundt som almindelig turist. Og så får de nogle sproglige og personlige kompetencer, som de kan drage fordel af mange år fremover,” siger Bo Otterstrøm.

*Alle deltagere fra VIBES 2012
foran Stubbekøbing Rådhus,
fotograf: Daniela Stoian.*

Årsrapport for EU-programmerne for Livslang Læring og Aktive Unge 2012

Udgivet af
Styrelsen for Universiteter og Internationalisering
Bredgade 43
1260 København K
www.ui.dk
ui@ui.dk
Tlf. 3395 1200

Publikationen foreligger elektronisk.
Publikationen kan hentes på vores hjemmeside
www.fivu.dk

April 2013
ISBN 87-90797-69-8

Grafisk produktion: Trio Design Aps

2007
2008
2009
2010
2011
2012

Styrelsen for Universiteter
og Internationalisering

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Programmet
for livslang
læring

Aktive
Unge